

A

Abbas apátur

– **Archi** Fő Apátúr

Abbatissa Fejedelem Asszony. Régi szó, még Királyi Vérből, vagy Herceg Asszonyok voltak; azért légyen Apácák Elöl-járója

Abactio El-hajtás

Abigere El-hajtani. – Peres helyből, hogy megkülönböztessen *invagiatiour* bé-hajtás. **vide** *invagiatio*

Abactor El-hajtó

Abalienare. **vide** *alienare*

Ab intestato Végső rendelés nélkül. **vide** *Testamentum*

Abjudicare El-ítélni

Abjurare El-esküdni. Esküvéssel tagadni

Ablegare Követségben küldeni

Ablegati Küldöttek. Követek

– **Principales** küldök. **vide** *Diaeta*

Ablicentiatus Szabadságos

– **ad determinatum tempus** Bizonyos

– **ad indeterminatum** Bizonytalan időre bocsájtott Katona

Abnegare El-tagadni

Abolere El-törlni

Abortus Idétlen szülés

– **Procuratio** Magzatnak idétlen el-hajtása, vesztese

Absentia Jelen nem létel

Absentium ablegati. **vide** *Diaeta*

Absolvi Menté tétetik. Fel-oldoztatik. Fel-szabadíttatik

Formája az ítéletnek:

Ítéltetett. A' fel-peres hamisan koholván a' Kérdésben-levő adósságról szóló Levelet, annak fizetésétől az Alperes menté, a' felperes pedig mint Állévél költő, tisztességét elveszíti, és becstelenné tétetik, és az alperesnek haszontalanul okozott 100. Forintra határozott költséget is tartozik lefizetni.

Ab onere actionali

A perbéli tehertől, vagy keresettől felszabadíttatik

A vinculo matrimonii

A' Házassági kötélről feloldoztatik

Absurdum Képtelenség

Abusus Vissza-élés

Academia. vide *Scholae Scientiae*

Acceleratorium. vide *mandatum*

Accessorium Járulat követi az indítóját

– **Sequitur principale**

Accidentia Apró jövedelem

Acclamatio Fel-kiáltás

Accuratio, seu punctualitas Szorgalom. Pontosság

Accusatio Vádolás, midőn magára vállalja a' meg-bizonyítást.

vide *Denunciatio*

Acervus Asztag. Kazal

Acta Írások, munkák, végezesek, lett dolgok, dolog mivoltáról lett írások, *írományok*. Új szó. Jó ízlést kíván, p. o. Acta perceptoria. Adó beszédést illető, vagy tárgyazó írások

Actio Vád levélnek nevezte T. Pest Vármegye, de hogy különbözön *ab actione querulosa, & fiscali*, jobb: Igaztételt kérő levél, vagy perbeli kívánság. Régi szók

– **Queruosa** Perbeli vád

– **Fiscalis** Fiskálisi vád levél p. o. Fiscali actioni subjicietur. Fiskálisi vád alá vettetik

Formája:

Tulajdon keze írásával feltett kötelező levele N. Úrnak bizonyítja: hogy nagy szükségben lévén, tőlem 200. forintot rövid időre kölcsön felvet légyen; azóta sem interessét nem fizeti, sőt ha kérem a' hitelezett summát, felelettel sem méltóztat.

Mivel pedig a' Köz igazságnak kiszolgáltatása az *Elől-szó*lő Törvénynek 5-dik Cik. Szerént, kinek kinek a' magáét megadatni rendelné, és úgy is Hollós Mátyás 6. Rendel. 17. Cik. és Ulászlónak 1. Rend. 38. Cik. szerént a' kötés oly szoros törvényt tenne a' lekötelezetnek: hogy ki-ki magát miképp' kötelezi, akképpen a' törvénynek terhet is tartozna viselni, azután 51. 1715. 120. 1723. 144. 1647. Cik. az interest 31. 1659. Cik. a' költséget oda ítéltetni hagyná, ítéelő hatalmat pedig ezen Summában 35. 1729. Cik. Szolga-bíráknak tulajdonítaná, vagy a' Bíróság Szolga-Birákat illetné.

Azért kérem a' Megyének egyik Szolga-Bíráját Esküdt társával e' végre ki-küldetni: hogy a' nevezett N. Urat törvényes napokra maga eleibe idézvé, nekem igazságot, elégtételt, an-

nak végrehajtásával szolgáltasson, fent maradván köztünk az igazságos számvetés.

Abban különös ki-fejezések:

Imputatis imputandis, desalcatis defalcandis Fent-maradván az igazságos számvetés

Exmissis de jure exmittendis Ki-hagyván az ide Törvény szerént nem tartozandókat

Si necessum fuerit, etiam oculate & localiter remonstrandum Ha szükséges lészen, helyben is meg szemlélhető. **vide.**

Condefcensio. Oculata

Actor Felperes. vagy F. P

Actrix Felperes Asszony

Actoratus Kereset

– **Personalis, sive Activitas litigandi** Személybéli tehetség, a' Keresetre. Kereshetés. Új szó

– **Realis** Kereset a valósághoz

Actus Cselekedet. Tett

– **Personalis** személyes tett

– **Potentiarii** Hatalmaskodás

– **Majoris Potentiae** Czégéres hatalmaskodás

Actus minoris potentiae Erőszakoskodás. Legjobb lesz amazt hatalmaskodásnak, ezt erőszakoskodásnak nevezni. **vide violentia.** Nagyobb – kisebb hatalom dolga. Régi szók

Adagium Közmondás

Additamentum Toldalék

Adeptio bonorum Jószágnak nyerése

Adjacet Helyheztetett

Adjudico Oda ítélem

Adjunctus Bíró társ

Adjuro Megesketem

Adjutantius Segéd. **vide militia**

Administratio Politica Polgári igazgatás

Administrator Igazgató. **vide Camera. Comitatus**

Admiralis Tengeri Fő hajós Vezér

Admittio Megengedem

Admodum. vide Titulus

Admonens Intő

Admoneri curans Intető

Admonitus Intetett

Admonitorum. vide Mandatum

Admonitoriaë Intő levél

Admonitio judiciaria Törvényes intézés*Formája:*

Alább íratlak N. Vármegyének közönséges kiküldése, vagy Al-Ispányunknak különös meghagyása mellett, kezeinkhez letett N. egész Summának ajánlásával törvényesen inttyük az Urat arról, és a' felől: hogy azt törvényes 15. napok alatt vegye fel, és 10. nap előtt adósságban törvényesen elfoglalt intő Úrnak N. jószágát bocsássa ki, másképp az intető Úr fent tartya törvényes keresetét: hogy a' megintett Uraságod, mint uzsorás, és vakmerő. Letartóztatója más jószágának rajta fekvő summáját elveszítse, haszon vételét a' jószágnak, 's az intetőnek költséget megtérítse, N. N. törvénynek értelme szerént. Elvárván törvényes napok alatt feleletét, maradunk.

Adolescens Nevendék**Adolescentia** Nevendékség**Adoptio** Örökbe fogadás**Adoptiuus** Fogadott**Ad semel** Egyszerre**Advena** Jövevény**Adventitia. vide** *Bona***Adventus. vide** *Festium***Advocatus. vide** *Procurator***Advolvo** Accludo. Ide rekesztem**Adulter** Nős parázna**Adulterium** Nős paráznság. Házasságtörés**Ædificatio** Építés**Ædituus** Egyházfi**Æmulatio** Vetélkedés**Ærarium Regium** Királyi pénztár**Æstimatio** Becs. Becsülés**Æstimator** Becsülő**æstimatio Communis** Köz – Condigna. – Illendő – méltó becs**ætas** Kor– **ligitima** Törvényes– **illegitima** Törvénytelen, vagy neveletlen– **Perfecta** Tökéletes. Vagy Ember kor– **Imoperfecta** Tökéletlen. Gyermeki kor**ætatis venia** Tökéletlen kortól való felszabadítás– **Infantia** Csecsemős– **Pueritia** Gyermeki– **Adolescentia** Nevendék